

PAKIET NA KRYZYS

W czasie kryzysu najważniejsza jest ochrona miejsc pracy. Konieczne są aktywne działania rządu wspierające współdziałanie pracowników i pracodawców. Solidarność na kryzys – to recepta dla polskiej gospodarki. Konieczne są zdecydowane działania rządu zmierzające do ochrony miejsc pracy, podtrzymania popytu wewnętrznego i ochrony rodzin, które zostaną dotknięte skutkami kryzysu.

Pracę w styczniu straciło 160 tys. osób. Już nie wystarczy mówienie o działaniach antykryzysowych, dziś potrzeba wprowadzenia konkretnych rozwiązań. Po stronie pracowników i pracodawców powinien stanąć rząd. Dlatego NSZZ „Solidarność” postuluje zawarcie działań antykryzysowych w jednej spec ustawie obowiązującej na czas kryzysu. Powinna ona opierać się na czterech filarach, zawierających rozwiązania: finansowo-gospodarcze, ochraniające miejsca pracy, pomagające osobom zagrożonym i dotkniętym kryzysem oraz tymczasowe regulacje prawne ułatwiające inwestycje czy zwiększające popyt.

Reprezentatywne organizacje pracodawców i pracowników rozpoczęły w styczniu autonomiczne negocjacje dotyczące rozwiązań antykryzysowych. Partnerzy społeczni są bliscy sformułowania spójnego pakietu postulatów, który powinien stać się przedmiotem negocjacji z rządem. Poniżej przedstawiamy niektóre zagadnienia. Szczegółowy materiał został dołączony do SIS-u.

□

WYNAGRODZENIA I ŚWIADCZENIA SOCJALNE

W programie kryzysowej pomocy dla społeczeństwa wyróżniono kilka grup tematycznych:

I grupa

- Wsparcie rodzin najuboższych w szczególności podniesienie świadczeń rodzinnych
- Zwiększenie środków na świadczenia socjalne (zasiłki dla bezrobotnych i zasiłki z pomocy społecznej) w związku ze wzrostem ilości osób zwolnionych z pracy.
 - Aktualna ustawa o pomocy społecznej daje Rządowi możliwość prawną do walki z kryzysem poprzez między innymi:
 - a) przyjęcie rządowych programów mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych
 - b) opracowywanie i finansowanie programów osłonowych
 - c) finansowe wspieranie programów realizowanych przez samorządy terytorialne lub podmioty uprawnione.
- Przyspieszenie ustawowej weryfikacji progów dochodowych uprawniających do świadczeń rodzinnych i do pomocy społecznej oraz wysokości świadczeń rodzinnych i wysokości świadczeń z pomocy społecznej.

II grupa:

- Zniesienie opodatkowania zapomóg udzielanych przez związki zawodowe (poszerzenie katalogu) oraz świadczeń wypłacanych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych;
- Zwolnienie z podatku dochodowego od osób fizycznych pomocy socjalnej realizowanej w formie bonów uprawniających do ich wymiany na towary lub usługi w tym tzw. bonów towarowych.

III grupa:

Nowelizacja spec ustawy stoczniowej poprzez rozszerzenie jej zakresu podmiotowego na kooperantów.

IV grupa:

- Okresowe zmniejszenie podstawowej stawki podatku VAT na wybrane artykuły, w tym żywność
- Obniżenie podatku dla najmniej zarabiających poprzez podniesienie kwoty wolnej od podatku lub zmniejszenie stawek podatkowych dla osiągających mniejsze dochody.

V grupa:

Pokrywanie kosztów dojazdu do pracy komunikacją miejską i dofinansowanie kwoty kosztów przejazdu własnym środkiem transportu poprzez:

- Pracodawców, przy wykorzystaniu zewnętrznych źródeł finansowania
- Zwiększenie ulg ustawowych na przejazdy (zwiększenie kosztów uzyskania przychodów w związku z dojazdem do pracy do wysokości rzeczywiście poniesionych wydatków).

VI grupa:

Dofinansowanie kosztów czynszu mieszkaniowego (proponując: bezrobotny rejestruje się w urzędzie pracy i w związku z tym dostaje pomoc w postaci opłaconego w całości czynszu mieszkaniowego).

Ponadto w uzasadnieniu ważności niezbędnych w tych grupach tematycznych wskazano na tematy szczegółowe dotyczące:

- Dofinansowania z budżetu państwa gmin, które będą tworzyć i realizować programy osłonowe dla osób dotkniętych kryzysem
 - Opracowania i wdrożenie programu pomocy społecznej mającego na celu ochronę poziomu życia
 - Wykorzystania przez ministra pracy i polityki społecznej delegacji ustawowej i opracowanie programu skierowanego do osób/rodzin dotkniętych kryzysem
 - Zwiększenia środków z ZFŚS w spółkach Skarbu państwa poprzez zwiększenie odpisów z zysku do podziału
 - Wycofania się rządu z propozycji podniesienia składki zdrowotnej o 1 proc. płaconej przez podatnika bez możliwości jej odpisu od podatku.
- Związkowcy postulują również uchylenie ustawy o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz wzrost wynagrodzenia minimalnego za pracę. Strona społeczna uznaje, że należy opracować stopniowe zwiększanie minimalnego wynagrodzenia za pracę (tzw. ścieżka dojścia) do poziomu 50 proc. wynagrodzenia przeciętnego w gospodarce narodowej.
- Dodatkowo tematyka rozmów powinna poszerzona o wpływ wynagrodzeń na popyt i konsumpcję. W branżach, w przedsiębiorstwach, w służbie publicznej negocjacje płacowe muszą zapewnić przynajmniej utrzymanie siły nabywczej i zmniejszenie nierówności płacowych.

POLITYKA GOSPODARCZA

Najważniejsze postulaty z tego obszaru to zwiększenie dostępu do kredytów, przyspieszona amortyzacja oraz subsydiowanie miejsc pracy. Szczegółowe ustalenia:

Dostęp do kredytu:

- Banki powinny oceniać sytuację własnego portfela kredytowego, a nie zdolność kredytową przedsiębiorcy
- Rozwijanie samorządowych funduszy gwarancyjnych
- Podniesienie sumy przeznaczonej na gwarancję do 40 mld zł

- Dokapitalizowanie Banku Gospodarstwa Krajowego, Banku Poczтового, Banku Ochrony Środowiska, PKO BP. Zwolnienie BGK z części rygorów prawa bankowego.

Przyspieszona amortyzacja

- Partnerzy przyjmują aktualne rządowe projekty zmian w ustawach o PIT oraz o CIT, dotyczące zmian w amortyzacji

Subsydiowanie zatrudnienia

Zdaniem partnerów społecznych o subsydiowanie zatrudnienia mogłyby występować tylko przedsiębiorstwa (prowadzące pełną księgowość) które w dniu 30 czerwca 2008 r. spełniały 3 z 4 następujących warunków:

- Posiadały dodatni zysk operacyjny
- Wartość wskaźnika płynności finansowej pierwszego stopnia był większy niż 1,3
- Wartość wskaźnika płynności finansowej drugiego stopnia był większy niż 0,8
- Udział zobowiązań w bilansie był nie większy niż 70 proc. (ewentualnie: struktura aktywów i pasywów kształtuje się nie gorzej niż w następujący sposób (30 proc. kapitał własny, 70 proc. zobowiązania)

Partnerzy społeczni uzgodnili także, że wniosek o subsydiowanie zatrudnienia będzie rozpatrzony pozytywnie jeżeli łącznie zostaną spełnione następujące warunki:

- Spadek sprzedaży lub uwiarygodnionych zamówień wyniósł nie mniej niż 30 proc. (czasookresem do porównania byłby okres analogiczny do momentu w którym jest składany wniosek, co najmniej kwartał poprzedniego roku)
- Przedsiębiorca udowodni, że spadek sprzedaży lub zamówień ma związek z kryzysem i przedstawi program naprawczy, który uprawdopodobni, że sytuacja firmy poprawi się.

STOSUNKI PRACY

W obszarze stosunków pracy negocjacje toczą się wokół m.in. wprowadzenia 12 miesięcznego okresu rozliczeniowego czasu pracy, uruchomienia funduszu szkoleniowego i stabilizacji zatrudnienia.

12 miesięczny okres rozliczeniowy czasu pracy to jeden z najważniejszych postulatów pracodawców. Związki zawodowe domagają się dodatkowych gwarancji i zabezpieczenia przed ewentualnym wyrażeniem zgody na to rozwiązanie. Byłyby to: możliwość wprowadzenia 12 miesięcznego okresu rozliczeniowego tylko w porozumieniu ze związkami zawodowymi, tylko dla pracowników zatrudnionych na czas nie określony oraz wyższe odszkodowania dla pracowników, w przypadku gdy pracodawca świadomie niezgodnie z prawem prowadziłby ewidencje i rozliczanie czasu pracy.

Uruchomienie zakładowego funduszu szkoleniowego

Zakładowy fundusz szkoleniowy może być dofinansowany zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Chodzi o takie rozwiązanie, które pozwoli wykorzystać czas wolny wynikający z nieświadczenia pracy na szkolenia zawodowe, w których pracownik ma obowiązek uczestniczyć.

Zdaniem pracodawców rozwiązanie byłoby optymalne, gdyby oprócz dopłaty na szkolenie, część środków można byłoby przeznaczyć na wypłatę stypendium, jak w przypadku stażu,

Pakiety socjalne jako źródło prawa pracy

Pakiety socjalne są porozumieniem o charakterze cywilnoprawnym zawierającym pomiędzy związkami reprezentującymi załogę prywatyzowanych przedsiębiorstw a przyszłym inwestorem. Zdaniem związków zawodowych cywilnoprawny charakter tego zobowiązania utrudnia jego egzekwowanie – stąd postulat zapisu w przepisach prawa pracy.

Ruchomy czas pracy jako instrument wspomagający łącznie obowiązków rodzinnych z zawodowymi

To rozwiązanie, które ma umożliwić łatwiejsze godzenie obowiązków rodzinnych z zawodowymi. Pracodawca byłby zobowiązany do uwzględnienia wniosku pracownika/cy, poza ściśle określonymi wyjątkami np. ruch ciągły, szczególny system lub charakter pracy. Pracodawcy nie są przeciwni temu rozwiązaniu pod warunkiem precyzyjnego określenia wyjątków, w których pracodawca ze względu na szczególny system lub charakter pracy nie będzie mógł uwzględnić wniosku.

Ograniczenie stosowania umów na czas określony

To jeden z głównych postulatów związkowych, który ma ograniczyć możliwość stosowania umów na czas określony i stabilizować zatrudnienie poprzez zmianę dotychczasowego mechanizmu uregulowanego w art. 25¹ k.p. przez ograniczenie stosowania umowy na czas określony do 18 miesięcy, pracodawcy natomiast proponują do 36 miesięcy. Prawo do powtórnego zatrudnienia na czas określony przysługiwałoby po 6 – 12 miesiącach.

WYKORZYSTANIE FUNDUSZY STRUKTURALNYCH

W tym obszarze związkowcom i pracodawcom najszybciej udało się uzyskać zgodę, co do najważniejszych postulatów. Wypracowano również szereg szczegółowych rozwiązań i już wystąpiono z nimi do rządu niezależnie od negocjacji głównych.

Priorytetowe kierunki działania i intensywność interwencji publicznej

- Zdefiniowanie najważniejszych projektów publicznych o charakterze interwencyjnym oraz ścisły monitoring poziomu ich realizacji (np. strategiczne ciągi komunikacyjne)

- Przyspieszenie konkursów na rewitalizację miast, w tym projekty w zakresie mieszkalnictwa

- Weryfikacja priorytetowych obszarów wsparcia w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego pod kątem sytuacji na rynku pracy, zwłaszcza wprowadzenie szybkiej ścieżki decyzyjnej dla projektów związanych z adaptacją przedsiębiorstw i pracowników do zmieniającej się sytuacji gospodarczej oraz projektów restrukturyzacyjnych przedsiębiorstw, przewidujących wsparcie dla osób zagrożonych utratą pracy

- Zwiększenie wartości środków przeznaczonych na inwestycje rozwojowe przedsiębiorstw

- Przegląd projektów kluczowych pod kątem przydatności ich realizacji w obecnej sytuacji uruchomienie projektów w regionach zagrożonych najbardziej skutkami kryzysu

- Przyspieszenie uruchomienia „Kredytu Technologicznego”. Jest to instrument kredytowy – przedsiębiorcy otrzymują środki przed rozpoczęciem inwestycji lub na bieżąco w trakcie jego realizacji.

Płynność finansowa

- Zapewnienie funkcjonowania sprawnego mechanizmu poręczenia, umożliwiającego podział ryzyka związanego z realizacją przedsięwzięć inwestycyjnych w warunkach pogarszającej się koniunktury gospodarczej pomiędzy przedsiębiorcą oraz zaangażowane instytucje finansowe (banki, fundusze poręczenia)

- Szybkie upowszechnienie mechanizmu zaliczkowego w najszerszym dopuszczalnym zakresie – tak aby możliwe było sfinansowanie zaliczką 100 proc. wkładu publicznego.

Poprawa warunków dostępu przedsiębiorców do środków unijnych

- Stworzenie przewidywalnych i stabilnych ramy czasowej realizacji programów unijnych, przede wszystkim poprzez ogłaszanie planu konkursów dla przedsiębiorców w pierwszym miesiącu kolejnego roku

- Skrócenie czasu wyboru projektów, zwłaszcza na poziomie regionalnym, poprzez wyznaczenie precyzyjnych terminów dla poszczególnych etapów konkursu

- Uproszczenie kryteriów w programach regionalnych (obecnie ocena formalna trwa średnio 69 dni)

- Nowelizacja niedawno przyjętego rozporządzenia na mocy którego przedsiębiorcy będą mogli otrzymywać wyższe niż obecnie zaliczki

- Uproszczenie dokumentacji konkursowej. Wnioski powinny zawierać tylko te informacje, które odnoszą się do samego projektu i są niezbędne do jego oceny.

